

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Ἄς λέγουν ὅσα θέλουν οἱ δῦσπιστοι· οἱ οἰωνοὶ ὑπάρχουν καὶ διὰ τοὺς ἐννοοῦντας αὐτοὺς εἶνε μάλιστα εὐεξηγητοί.

Τὰ Ὀλύμπια καὶ ἡ Ἐκθεσις προήρχοντο ἐξ ἀγαθωτάτης καὶ πατριωτικωτάτης προαιρέσεως, ἀλλὰ δὲν ἐγενώθητο ὑπὸ εὐτυχῆ ἀστερισμόν. Ὅλοι ἐνθυμοῦνται τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἀναστάτωσην, ἣτις προηγήθη τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ Ζαππείου καὶ ἣτις εἶχε μεταβάλλει εἰς Πλεύναν πλήρη προχωμάτων, τάφρων, λάκκων, προμαχώνων τὸν χώρον τοῦ σημερινοῦ τερπνοῦ περιπάτου τῶν Ὀλυμπίων· καὶ ἐνθυμοῦνται, ὅλοι, ὅτι τὸ ἐπίπεδον σὺν τῷ κτιρίῳ, ἀντὶ τῆς ἀποτελεῖ γράμμην εὐθείαν, ἀπετέλει γράμμην τερατωδῶς ἐπικλινῆ, τὸ δὲ σφάλμα ἐννοήθη καὶ ἡ ἀσχημία διωρθώθη μόνον, ἀφοῦ τὴν ὑπέδειξαν εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας ὅλοι οἱ διαβῆται.

Ὁ οἰωνὸς δὲν ἦτο ἀγαθός. Τὰ Ὀλύμπια ἐκτίζοντο στραβά. Καὶ ὅλη ἡ Ἐκθεσις διεζήχθη στραβά ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, τόσον στραβά, ὥστε ἂν οἱ ἀσπάλακες ἀποφασίσουν καὶ αὐτοὶ μίαν ἡμέραν νὰ διενεργήσουν Ἐκθεσίαν, δὲν θὰ τὴν διενεργήσουν βεβαίως χειρότερα.

Ἐὰν διωρθώθη ἡ ἐξωτερικὴ ἀσχημία καὶ ἡ σύγχυσις, παρέμειναν δυστυχῶς ἀμφοτέραι εἰς τὸ ἔνδον τοῦ κτιρίου. Ὅλα ἐγένοντο μετὰ σπουδῆς καὶ ἀλογίστως ἀταξία καὶ ἀβουλία ἐπεστάτησε περὶ τὴν προκαταρκτικὴν ἐνέργειαν· πολλὰ παρημελήθησαν, πολλὰ παρελείφθησαν, πολλὰ παρεξηγήθησαν, πολλὰ ὀλοτελῶς ἐλησμονήθησαν. Πλὴν ὀλίγων ἐντίμων ἐξαίρέσεων τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐν γένει παραγωγῆς, αἵτινες ἦσαν γνωσταὶ καὶ χωρὶς τῶν Ἐκθέσεων, εἰς τὰ λοιπὰ κατωρθώθη τὸ θερμόμετρον τῆς προόδου νὰ δεικνύη βαθμὸν ὑπὸ τὸ μηδέν. Ἐνίοτε ἡ μετριότης ἔλειπε καὶ τὴν θέσιν του κατελάμβανε τὸ γελοῖον. Αἱ πολυώνυμοι ἐκεῖνοι καὶ πομπῶδεις τοὺς τίτλους συναγωγῆς ἀπέδιδον εἰς τὸ σύνολον τῆς Ἐκθέσεως χαρακτῆρα ἀληθῆ... χάβρας.

Ὁ σωβινισμὸς τότε μᾶς ἐπέβαλε νὰ μετέλθωμεν γλῶσσαν ἐπιεικῆ καὶ εὐφημον· παρεβλέπομεν τὰς ἀτελείας καὶ ἀπεβλέψαμεν εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν, ἣτις ἠδύνατο νὰ προκύψῃ. Ἀλλὰ σήμερον, ὅτε πλησιάζει σχεδὸν νὰ συμπληρωθῇ ἔτος ἀπὸ τῆς διοργανώσεως τῆς, ὅτε ἡ γιγαντιαία ἀποτυχία δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν ν' ἀποκρυβῆ καὶ ὅτε ἐπῆλθεν ἀποτέλεσμα ἀκριβῶς ἀντίθετον τοῦ ἐπιδιωκομένου, ἡ εἰλικρίνεια δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συγκρατηθῇ ἐπὶ πλέον.

Ἡ κρίσις κατέφερε τὸ τελευταῖον κτύπημα, ἡ πολυθρύλλητος κρίσις, ἡ προσδοκωμένη ὅσον καὶ ἡ ἐσχάτη κρίσις τοῦ Σωτήρος παρὰ τῶν πιστῶν καὶ ἐσκαί ὡς αὕτη ἀναβαλλομένη. Ἐξελέγησαν κριταὶ ἀπὸ τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ· τινῶν ἐξ αὐτῶν ἡ ἀρμοδιότης ἦτο λίαν προβληματικὴ καὶ ἄλλων αὐτόχρημα ἀστεία. Οὕτως, ἐν παραδείγματι, εἰς τῶν κριτῶν τοῦ καλλιτεχνικοῦ τμήματος ξένος παρεπιδημῶν τυχαίως ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν εἰς τὴν πόλιν προσεκλήθη νὰ δικάσῃ ὡς εἰδήμων· «διότι ὁ πατήρ του εἶχε πινακοθήκην»!! Τέλος ἡ ἀπόφασις τῶν κριτῶν δημοσιευθεῖσα κατέλαβε πολλὰς σελίδας τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως — ἡ μόνη περίστασις καθ' ἣν ἐπέκράτησεν ἀληθῆς ἀρμοδιότης, διότι εἰς αὐτὴν, ὅπως εἰς τοὺς διωρισμοὺς τῆς κυβερνήσεως ἐκυριάρχει τὸ ρουσφέτι. Ἐβραβεύθησαν πολλοὶ καὶ ἠδικήθησαν περισσότεροι. Ὁ κ. Συγγρός, πρὸς παρηγορίαν, διότι δὲν ἔλαβε μέχρι τοῦδε τὸν

Μεγαλόσταυρον, ἐβραβεύθη διὰ χρυσοῦ μεταλλίου εἰς τὴν ζωοτεχνίαν, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ βραβευθῇ εἰς τὴν ἐπιπλοτεχνίαν, διότι κατασκευάζει... τραπέζας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἀπονεμηθέντα βραβεῖα ἦσαν ἀνύπαρκτα, ὑποθετικά, ἰδεώδη. Ὁ Πάπας τοῦλάχιστον, ὅτε ἀπονέμει τοὺς ἰδεώδεις καὶ ἀνυπάρχτους τίτλους τῶν ἐπισκόπων in partibus, παρέχει καὶ ἐν σημεῖον, ἐν ἀντικείμενον, μίαν περγαμηνήν, καὶ τι δηλωτικὸν τέλος πάντων τοῦ φαντασιώδους δώρου. Οἱ νεώτεροι Ὀλύμπιοι βραβεύουν χωρὶς βραβείων. Καὶ οἱ ταλαίπωροι ἐκθέται οἱ ἐργασθέντες διὰ νὰ προετοιμάσωσι τὰ ἐκθέματα τῶν βυκαλιζόμενοι ὑπὸ τόσων ἐλπίδων, οἱ κοπιῶσαντες διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν, οἱ ἀναμείναντες ἐναγωνίως τὴν σοφὴν ἀπόφασιν πρὸς ἐνθάρρυνσιν, οἱ ἀπογοητευθέντες μετὰ τὴν ἐκθασιν, δὲν ἔχουσι καὶ τὴν γλίσχρον παρηγορίαν ἐνός μεταλλίου καὶ ὁ Ὑψιστος οἶδε πόσον θ' ἀναμείνωσι καὶ πόσα θὰ ὑποστῶσιν ἕως νὰ λάβωσιν ὀπίσω τὰ ἐκθέματα τῶν!

Τώρα ἐννοῶ τὴν σημασίαν καὶ τὸ ἄλλος, ὅπερ περιεκλείετο εἰς μίαν φράσιν τὴν ὁποῖαν ἤκουσα μὲ τῶν ἡμερῶν τούτων, ἐνῶ διηρχόμην τὴν ἐσπέραν ὁδὸν τινα. Ἐπιλονεῖται ἐν ἀνδρόγυνον — σύνηθεσ πρῆγμα — καὶ ἡ φωνὴ τοῦ συζύγου ὠργισμένου τίς οἶδε διὰ ποῖον βαρὺ παραπτώμα ἠπέιλει τὴν σύζυγον. Αὕτη τὸν καθικέτευε καὶ ἔλεγε θρηνηδῶς.

— Μὴ μὲ ἐκθέσης!.. σὲ παρακκλώ μὴ μὲ ἐκθέσης!

Ἦδυνάμην νὰ ὑποθέσω, ὅτι ἡ κοινὴ αὕτη φράσις ἐλέγετο πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐκ τῆς δημοσιότητος σκανδαλοῦ· ἀλλ' ἔπειτα ἐσυλλογίσθη μετὰ ρίγους, ὅτι ὁ ἀπάνθρωπος ἐκεῖνος ἐσκόπευεν ἰσως νὰ πέμψῃ πρὸς τιμωρίαν τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα... εἰς τὴν Ἐκθεσίν τῶν Ὀλυμπίων!

Ἡρώδης ὁ Ἰστυῖος

ΑΠΟ ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται στῆς Πάτρας τὸ λιμέρι,
καὶ μπουμπουνίζου μᾶσκουλα, κι' ἀνάβουν πυροφάντζα;
Μὴν ἐκατέθηκε Τουρκιὰ μ' ἀμέτρητο ἀσκέρι,
μὴ φυλλοξέρα φάνηκε στὰ πατρινὰ μπουστάντζα;
Μήτε Τουρκιὰ ἐφάνηκε καὶ μήτε φυλλοξέρα,
μονάχα κάνουν ἐκλογαῖς στὴν Πάτρα ἴσα πέρα...

Ὁ Κορτογούρης βάλθηκε τὸν Πετμεζᾶ νὰ φάη,
καὶ βγάινε μιὰ τρανὴ φωνή, ὡσὰν τρομπουμαρῖτα,
Ὅποιος, λεβέντες Πατρινοί, ἀπ' ὄλουσ σας πεινάει,
ἐμένα, στὸ ποδᾶρι του, ἄς στείλῃ στὴν Ἀθήνα...
Τόσο καιρὸ μᾶς φάγατε τὰ δάνεια κ' οἱ φόροι,
πρέπει κ' ἐμεῖτε, μωρὲ παιδιὰ, νὰ φᾶμε, μὲ τὸ ζόρι...

Τὰ λόγια του ἀνάβουτε παντοῦ φωτιὰ καὶ λαῖρα
κι' ἀρχίζετε οἱ Πατρινοὶ νὰ ρίχνετε σφαιρίδια!
γεμίζετε τὴν κάλπη του μὲ μῖα ἀπὸ τὰ μαῖτρα,
φωνάζοντας—μᾶς τὰ ξανά... τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια...
Πιάνει σὲ λίγ' ὁ Πετμεζᾶς γιὰ τὴ Βουλὴ τὸ δρόμο,
μὲ χίλιους δυὸ συντρόφους του καὶ μὲ τὸν Οἰκονόμο...

De-Coke

